

РІШЕННЯ РАЗОВОЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ ДФ 36.053.042 ПРО ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 36.053.042 Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України, м. Дрогобич, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії **Патину Івану Ярославовичу** з галузі знань 03 Гуманітарні науки зі спеціальності 033 Філософія на підставі публічного захисту дисертації «**Феноменологічна герменевтика як антропологічний метод**» 1 червня 2026 року.

Патин Іван Ярославович, громадянин України. Народився 8 серпня 1990 року в м. Дрогобич.

З 2014 по 2018 навчався у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка на першому бакалаврському освітньому рівні за спеціальністю «Філософія» де здобув кваліфікацію викладача філософських, культурологічних, та соціальних дисциплін.

З 2019 по 2021 навчався в університеті Івана Павла другого у Кракові на другому освітньому рівні за спеціальністю «Філософія та християнство у сучасному світі».

Основні результати дисертації Патина Івана Ярославовича представлено в 7 публікаціях: 7 одноосібних. З них: 3 – статті в наукових фахових виданнях України категорії «Б», 4 – у збірниках матеріалів доповідей на науково-практичних конференціях.

Здобувачка має 6 друкованих наукових праць за темою дисертації, з них: 3 Кількість, обсяг та зміст друкованих праць відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України щодо публікації основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Статті в наукових фахових виданнях України:

1. Патин І.Я. Співвідношення між поняттями розуміння, інтерпретація, пояснення. *Людинознавчі студії: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філософія»*. 2023. № 47. С. 130-144.
2. Патин І. Досвід у філософії: від метафізичних основ до феноменологічної герменевтики. *Актуальні питання філософії та соціології*. 2025. № 52. С. 116-122.

3. Патин І. Герменевтика як подія сенсу: між мовою, буттям та історією. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: «Філософія»*. 2025. №28. С. 5-62.

Статті у збірниках матеріалів доповідей на науково-практичних конференціях:

1. Патин І.Я. Естетичний досвід як шлях до ідентичності. *Філософія і культура в антропологічних вимірах сучасності : зб. тез доп. XIII наук. конф. з нагоди Всесвіт. Дня Філософії (UNESCO), 22–23 листоп. 2024 р.* / М-во освіти і науки України, Укр. держ. ун-т науки і технологій, каф. Філософії та українознавства, КЗВО «Дніпров. акад. музики» ДОР, Ін-т світ. культури, КЗВО «Дніпров. акад. неперерв. освіти» ДОР, кафедра Філософії. Дніпро: УДУНТ, 2024. С. 241-243.

2. Патин І.Я. Поетичний твір як подія істини. *Філософія в сучасному світі: Матеріали V Міжнародної науковопрактичної конференції, 22–24 листопада 2024 р.* / Ред. кол. О.О. Дольська, Я. В. Тарароєв, А. В. Кіпенський, [та ін.]. Харків, 2024. С. 112-113.

3. Патин Іван. Совість – як допуск до абсолюту. *Гуманізм. Людина. Совість. : матеріали XXXII-х Міжнародних людинознавчих філософських читань / редкол.: В. С. Возняк (гол. ред.), В. В. Лімонченко, М. С. Галушак ; ДДПУ ім. І. Франка, Кафедра філософії, соціології та політології імені проф. Валерія Скотного. Дрогобич, 2025. Кн. 2. С. 57-59. URL: <http://ir.dspu.edu.ua/jsui/handle/123456789/8237>*

4. Патин І. Освіта як феноменологічний простір самості: від Гусерля до сучасних гуманітарних практик. *Філософія в сучасному світі : Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, 21–23 листопада 2025 р.* / Ред. кол. О.О. Дольська, Я. В. Тарароєв, А. В. Кіпенський, [та ін.]. Харків, 2025. С.119-122.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

1. Скотна Надія Володимирівна, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та політології імені професора Валерія Скотного.

2. Головей Вікторія Юріївна, доктор філософських наук, професор, професор кафедри культурології Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Зауваження, висловлені у відгуку опонента:

1. По-перше, в обґрунтуванні актуальності дослідження хотілося би більш конкретної прив'язки до сучасної доволі загрозливої ситуації, що визначає наше буття тут і тепер, наш життєсвіт, – невизначеність, нестабільність, втрата буттєвих орієнтирів, тотальне медіатехнічне опосередкування, інформаційний тиск, війна тощо.

2. У роботі було б доцільно чіткіше окреслити авторське розуміння змісту поняття «антропологічний метод», зокрема уточнити його співвідношення з іншими методологічними підходами у філософській антропології.

3. Тотальне занурення людини в інформаційне середовище, внаслідок чого відбувається зовнішнє розширення людини завдяки медіатехнологіям (М. Маклюен) і водночас її внутрішнє «звуження», «сплющення», в сенсі втрати смислової глибини й багатозначності («все перетворюється на гладеньку поверхню екрану без глибини» – Ж. Бодріяр). Ці та інші проблемні вузли (стохастичність, новий синтез органічного й технічного, реального й віртуального, особливо в контексті тотальної експансії ІІІ) сьогодні доволі суперечливо осмислюються в сучасній медіаантропології, у трансгуманізмі.

Як ця актуальна проблематика, у тому числі й вплив цих процесів на систему сучасної освіти, на нові форми людського досвіду, можуть бути переосмислені на основі феноменологічно-герменевтичного синтезу?

4. У підрозділі 1.2. автор, акцентуючи важливість адекватного герменевтичного тлумачення текстів, наводить, як приклад, поняття «Filioque» (лат. «і від Сина») – додавання до тексту Нікео-Цареградського символу віри, зроблене у VII столітті Західною (Римською) церквою в догматі про Трійцю, що стало одною з засад розколу Церкви, спричинивши у подальшому ворожнечу між католиками і православними (с. 42-43). На нашу думку, значно цікавіший корпус богословсько-герменевтичної літератури пов'язаний із полемікою між іконоборцями та іконошанувальниками у VIII-IX століттях у Візантії, що було зумовлено відмінностями в тлумаченні сутності антиномічних християнських догматів, і на цій основі – феноменології й онтології образу-ікони (передусім, це тексти Іоанна Дамаскіна, Теодора Студита та ін.), а також непорозуміннями

внаслідок неадекватного перекладу з грецької на латину (рішення VII Вселенського Собору та їх інтерпретація в «Каролінгових книгах»).

5. У розділі 3, присвяченому мистецтву, досить докладно й ґрунтовно експлікуються ідеї М. Гайдеггера, зокрема зміст його програмної роботи, що знаменувала онтологічний поворот у гайдегерівській філософії, – «Витоки художнього твору». Висвітлюючи герменевтичну теорію мистецтва Гадамера, дисертант робить акцент на проблематиці інтерпретації й діалогічності художнього досвіду, водночас недостатньо уваги приділено аналізу засадничих ідей Г. Гадамера з онтологічної герменевтики мистецтва, зокрема онтології зображення, концепту художньої репрезентації (Істина і метод, 1 книга).

І у висновках дисертації варто було би узагальнити, як феноменологічно-герменевтичний синтез розкриває онтологічну природу мистецтва в його стосунку до істини буття як простору смислотворення.

6. Також, на нашу думку, узагальнюючі висновки варто було би чіткіше структурувати відповідно до завдань дослідження.

3. Дольська Ольга Олексіївна, доктор філософських наук, професор кафедри філософії, Національного технічного «Харківський політехнічний інститут»

Зауваження, висловлені у відгуку опонента:

1. Завдяки зближенню феноменології та герменевтики відбувається трансформація історичного досвіду у вигляді руху від просто значення до значення, обмеженого конкретними ситуаціями / подіями. Така трансформація вказує на перевідкриття досвіду, який не зводиться чисто до мови, але який породжує значення у більш широкому онтологічному вимірі.

У такому разі виникає питання про сутність феноменологічного повороту. Поворот вказує на народження суб'єктивації (термін французької феноменології) відповідно до контексту поди на протипагу суб'єкта соціального конструювання, де реалізувалося завдання «виробляти» конструкти, які дозволяють «впоратися» із повсякденням іманентного життя (біологічно і соціокультурно).

Виникає питання, а як розуміти суб'єктивацію за умов вашого дисертаційного дослідження?

2. Чи можливо подолати парадокс герменевтичного кола (Г. Гадамер) у сфері освітніх практик за умов того, що розуміння багатозначних символічних виразів можна здійснювати лише з опорою на аналіз та розшифровку свого власного досвіду, своєї свідомості?

Як впоратись із завданням розуміння своєї власної свідомості як носія знань, пам'яті? Може це стає своєрідним герменевтичним завданням для викладача, вчителя?

3. На думку Гумбрехта, гуманітаристика не обмежується аналізом значень, що свідчить про роль чи повернення культури присутності (культура тіла; включеність тіла у світ, у простір зустрічі; знання як дар; людина та її перетворення; подія зустрічі) на відміну від культури значення.

На вашу думку, чи пропорційні за часом реалізація цікавості до культури присутності. З одного боку, та необхідність інтеграції феноменології та герменевтики як методологічного посилення не тільки антропологічного методу але і філософської антропології в цілому, з іншого? Поясніть свою позицію.

4. У роботі автор пропонує змістовну інтеграцію когнітивного, емоційного та культурного вимірів. Яким чином, на думку автора, можливе поєднання зазначених вимірів у конкретних освітніх практиках?

5. Автор спирається на феноменологічну та герменевтичну традицію. Чи міг би дисертант пояснити, за рахунок яких засобів, механізмів відбувається поєднання цих двох підходів і забезпечується цілісність концепції дисертації?

4. Білан Тетяна Орестівна, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії, політології та соціології імені професора Валерія Скотного Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

1. Складовою новизни дисертації є запропонована «інтегрована модель феноменологічної герменевтики для удосконалення ситуації у сучасній системі освіти» (с.22), можливо, варто у роботі більш ретельно розкрити, які блоки цієї моделі передбачено (методологічний, змістовий тощо).

2. У роботі стверджується, що «екзистенційна автентичність (узгодженість між внутрішнім «Я» педагога і його професійною роллю) стає основою для стабільного розвитку емоційного інтелекту» (параграф 4.2.). Рекомендуємо уточнити, зважаючи на це твердження, як феноменологічний підхід поєднує педагогічну ефективність із етичним виміром освіти та як смисловий простір буття визначається в освітньому контексті.

3. У роботі зазначено, що «аналіз типових освітніх практик засвідчив» інтеграцію когнітивного, емоційного та культурного вимірів. Конкретизуйте, які саме освітні практики взято до уваги.

4. Подекуди у змісті дисертаційної роботи зустрічаються синтаксичні, стилістичні огріхи («дане дисертаційне дослідження», «даного підходу»,

«*обернути зміст дослідження*» тощо) та технічні (с. 141 не вказано джерело, тільки сторінка [, 51] і змістові невідповідності оформлення матеріалу («кафедри філософії ДДПУ» с.20).

Однак, зазначені зауваження не знижують цінності положень, виокремлених здобувачкою і загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи.

5. Галушак Мар'яна Степанівна, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії, політології та соціології імені професора Валерія Скотного Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Зауваження, висловлені у відгуку рецензента:

1. 1. Дисертант обґрунтовує феноменологічну герменевтику як антропологічний метод. Але тут виникає цілком слушне запитання: чи є феноменологічна герменевтика у роботі самостійним методом із власним інструментарієм, чи це швидше певний принцип поєднання вже наявних методів? Крім того, чи можна більш чітко окреслити, у чому полягає її відмінність від історико-філософської реконструкції?

2. У дисертації значна увага приділена концепту «життєсвіту», який постає важливим ключем взаємодії феноменології та герменевтики. Але знову ж таки запитання: чи не потребує поняття «життєсвіт» додаткової диференціації в контексті сучасних соціокультурних трансформацій? Зокрема, яким чином автор враховує зміни структури досвіду в умовах цифровізації та медіаопосередкованості сучасної реальності? Чи залишається класичне розуміння життєсвіту достатнім для аналізу нових форм культурної взаємодії?

3. Велику цікавість визиває третій розділ дисертації, який стосується мистецтва як простору екзистенційного розкриття людини. У зв'язку з цим доречно запитати: яким чином запропонований феноменологічно-герменевтичний підхід дозволяє відмежувати антропологічне тлумачення мистецтва від естетичного або культурологічного? Чи можливо більш чіткіше зазначити специфіку саме антропологічного виміру, щоб уникнути методологічного перетину з іншими гуманітарними інтерпретаціями?

4. Знову таки, цілком практичне зацікавлення визиває авторське бачення освітнього потенціалу феноменологічної герменевтики. І тут цілком практичне питання: чи можна виділити якісь конкретні трансформації освітньої практики, які принесе запропонована методологія? Що саме мається на увазі – це про зміну змісту гуманітарних дисциплін, формування нової педагогічної стратегії інтерпретації досвіду, чи про ширшу антропологічну переорієнтацію освітньої парадигми? Конкретизація цього аспекту могла б посилити прикладне значення дослідження.

Результати відкритого голосування:

- «За» – 5 членів ради
- «Проти» – немає
- «Утрималися» – немає

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Патину Івану Ярославовичу** ступінь доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки зі спеціальності 033 Філософія.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Надія СКОТНА

Дрогобицький державний
педагогічний університет
імені Івана Франка
Підпис *Скотна Н*
ЗАСВІДЧУЮ
Учений секретар *А*

